

รายงานการใช้นวัตกรรม

การอ่านจับใจความสำคัญนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
โดยใช้แบบฝึกการอ่านจับใจความสำคัญ”

นางมนัสนันท์ บุ่งทอง

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

โรงเรียนบ้านดงยาง

อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 1

รายงานการใช้นวัตกรรม

“การอ่านจับใจความสำคัญนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ”

นางมนัสนันท์ บุ่งทอง

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

โรงเรียนบ้านดงยาง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 1

คำนำ

เอกสารเล่มนี้จัดทำขึ้นเพื่อใช้ประกอบการรายงานผลการสร้าง/การพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนของนางมนัสนันท์ บุ่งทอง ตำแหน่ง ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านดงยาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 เป็นนวัตกรรมการเรียนการสอนเรื่อง นวัตกรรมการอ่านจับใจความสำคัญ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบฝึกการอ่านจับใจความสำคัญ ซึ่งเป็นการพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนให้ได้รับการพัฒนาเพิ่มมากขึ้น

ขอขอบคุณท่านผู้อำนวยการโรงเรียน คณะครู ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านทุกหน่วยงาน ทุกองค์กร และนักเรียนโรงเรียนบ้านดงยางที่ให้ความช่วยเหลือในการดำเนินงานและขับเคลื่อน นวัตกรรม“การอ่านจับใจความสำคัญ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบฝึกการอ่านจับใจความสำคัญ” ส่งผลให้สถานศึกษาประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์เป็นอย่างดี ไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

มนัสนันท์ บุ่งทอง
ครูโรงเรียนบ้านดงยาง

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
ชื่อนวัตกรรมการเรียนการสอน	1
ผู้จัดทำ.....	1
ระยะเวลาในการดำเนินการพัฒนานวัตกรรม.....	1
ที่มาและความสำคัญ.....	1
วัตถุประสงค์.....	2
กลุ่มเป้าหมาย.....	2
เครื่องมือที่ใช้.....	3
กระบวนการพัฒนานวัตกรรม.....	3
แนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในสร้าง/พัฒนานวัตกรรม.....	4
กระบวนการนำนวัตกรรมไปใช้.....	7
ผลที่เกิดขึ้นกับกลุ่มเป้าหมาย.....	8
บทเรียนที่ได้รับ.....	8
ภาพกิจกรรม.....	10
ภาคผนวก.....	12

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1

1. ชื่อนวัตกรรมการเรียนการสอน

“การอ่านจับใจความสำคัญ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบฝึกการอ่านจับใจความสำคัญ”

2. ชื่อผู้จัดทำ/พัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอน

นางมนัสนันท์ บุ่งทอง ตำแหน่ง ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนบ้านดงยาง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1

3.ระยะเวลาในการดำเนินการพัฒนานวัตกรรม

16 พฤษภาคม 2567-31 มีนาคม 2568

4. ที่มาและความสำคัญ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ มาตรา 23 การจัดการศึกษา วรรค 3 จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัย เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอน และแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ ตลอดจนจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา : 2546) และในหมวด 6 มาตรฐานและ การประกันคุณภาพการศึกษามาตรา 47 ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับประกอบด้วยประกันคุณภาพภายใน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ : 2545) และระบบประกันคุณภาพภายนอก ตามมาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานที่ 1 คุณภาพผู้เรียน 1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน ข้อ 1 มีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณ

หลักการจัดการศึกษาการอ่านจับใจความสำคัญ มีจุดหมายมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เป็นคนดี มีปัญญา และมีความสุข เกิดสมรรถนะหลัก ได้แก่ สมรรถนะการจัดการตนเอง การคิดขั้นสูง การสื่อสาร ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี นอกจากนี้ยังมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะเฉพาะในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ อีกทั้งยังมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้ง 8 ประการ เพื่อสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข จึงได้มีการกำหนดนโยบายให้นักเรียนทุกคนระดับชั้นอ่านออก เขียนได้ อ่านคล่อง เขียนคล่อง การอ่านจึงเป็นทักษะสำคัญในการปรับและขยายประสบการณ์ของมนุษย์และเป็นบันไดไปสู่ความสำเร็จอีกหลายด้าน ส่วนการอ่านนับเป็นทักษะการสื่อสารที่มีวิธีการที่ซับซ้อนกว่าทักษะปฏิบัติจริง เพื่อเรียนรู้วิธีแก้ปัญหา อันนำไปสู่ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ แสวงหาข้อมูล วารสารณ์ ตระกูลสฤชดี (2551 : 134)

จากผลการดำเนินงานจัดการเรียนรู้ปีการศึกษาที่ผ่านมา พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านดงยาง ต้องได้รับการแก้ไขและพัฒนาทักษะการอ่าน การเขียน การสื่อสารภาษาไทยในบางประเด็น และควรได้รับการส่งเสริม สนับสนุนพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาทักษะดังกล่าว

ครูผู้สอน จึงมีความมุ่งมั่นที่จะสร้างนวัตกรรมการศึกษาด้านการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความสำคัญ การเขียนและการสื่อสารภาษาไทยของนักเรียน ให้นักเรียนเกิดสมรรถนะตามที่กำหนด สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันในบริบทต่างๆ อย่างถูกต้องและเหมาะสม โดยครูผู้สอนได้นำข้อมูลอัตลักษณ์ของสถานศึกษามาปรับเข้ากับเนื้อหาสาระที่จำเป็นต้องเรียนรู้ ได้แก่ อัตลักษณ์ด้านวิถีชีวิตและสภาพแวดล้อม ด้านภาษาและวัฒนธรรมและด้านประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ที่มีลักษณะโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ เกิดความรู้สึกรัก ภาคภูมิใจในตนเองและ ท้องถิ่น ซึ่งวิถีชีวิตของคนในชุมชนเป็นรากฐานในการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ในครอบครัว สังคมและประเทศชาติ ทั้งนี้ ปกป้อง คุณธรรม จริยธรรม ให้นักเรียนให้เป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุขในสังคม

ข้าพเจ้าจึงได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการอ่านจับใจความสำคัญ จึงได้พัฒนานวัตกรรมการอ่านจับใจความสำคัญ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่านให้กับผู้เรียน

5. วัตถุประสงค์ของการสร้าง/พัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอน

- 5.1 เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้การสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะ
- 5.2 เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้มีความรู้และทักษะ คุณลักษณะและเจตคติ และมีสมรรถนะ การคิดขั้นสูง การสื่อสาร และการใช้ทักษะชีวิตของนักเรียน
- 5.3 เพื่อสร้างและพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ
- 5.4 เพื่อให้ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีทักษะการอ่านจับใจความสำคัญได้ถูกต้อง เหมาะสมและคล่องขึ้น

6. กลุ่มเป้าหมาย

6.1 เป้าหมายเชิงปริมาณ

- 1) นักเรียนโรงเรียนบ้านดงยางทุกคนได้รับการพัฒนาด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้การสอนแบบฝึกทักษะ
- 2) นักเรียนเป็นผู้มีความรู้ทักษะคุณลักษณะเจตคติและมีสมรรถนะที่สำคัญต่อหลักสูตรร้อยละ 80
- 3) เป็นแนวทางสู่การจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญ

6.2 เป้าหมายเชิงคุณภาพ

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีทักษะความรู้การอ่านจับใจความสำคัญ มีนิสัยรักการอ่าน นักเรียนมีความคิดขั้นสูงอ่านได้ถูกต้อง เหมาะสมและคล่องขึ้นสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพ

7. เครื่องมือที่ใช้

- 1.แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์
- 2.แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ
- 3.แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 4.แบบประเมินความพึงพอใจ
- 5.แบบประเมินพฤติกรรมการอ่าน

8. กระบวนการพัฒนานวัตกรรม

กระบวนการพัฒนานวัตกรรมเป็นโมเดลการเรียนรู้แบบ PBL โดยมีวงล้อประกอบด้วย 4 ส่วน คือ Define, Plan, Do และ Review วงล้อมี 2 วง วงหนึ่งเป็นของนักเรียนอีกวงหนึ่งเป็นของครู หลักการสำคัญคือ วงล้อจักรยานแห่งการเรียนรู้ของนักเรียนกับครูต้องไปด้วยกันอย่างสอดคล้องเชื่อมโยงกัน มี 5 ขั้นตอนดังนี้

1. Define คือ ขั้นตอนการทำให้สมาชิกของทีมงาน รวมทั้งครูด้วยมีความชัดเจน ร่วมกันว่า คำถาม ปัญหา ประเด็น ความท้าทายของโครงการคืออะไร และเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อะไร

2. Plan คือ การวางแผนการทำงาน ครูต้องวางแผนกำหนดทางหนีทีไล่ในการทำหน้าที่โค้ช รวมทั้งเตรียมเครื่องอำนวยความสะดวกในการทำแบบฝึกหัดของนักเรียน และที่สำคัญ เตรียมคำถามไว้ถามทีมงาน เพื่อกระตุ้นให้คิดถึงประเด็นสำคัญบางประเด็นที่นักเรียนมองข้ามโดยถือ หลักว่า ครูต้องไม่เข้าไปช่วยเหลือจนทีมงานขาดโอกาสคิดเองแก้ปัญหาเอง นักเรียนที่เป็นทีมงานต้องวางแผนงานของตน แบ่งหน้าที่กันรับผิดชอบ การประชุมพบปะระหว่างทีมงาน การแลกเปลี่ยน ข้อค้นพบ แลกเปลี่ยนคำถาม แลกเปลี่ยนวิธีการ ยิ่งทำความเข้าใจร่วมกันไว้ชัดเจนเพียงใด งานในขั้น ต่อไปก็จะสะดวกเลื่อนไหลดีเพียงนั้น

3. Do คือ การลงมือทำ มักจะพบปัญหาที่ไม่คาดคิดเสมอ นักเรียนจึงได้เรียนรู้ทักษะ ในการแก้ปัญหา การประสานงาน การทำงานร่วมกันเป็นทีม การจัดการความขัดแย้ง ทักษะในการ ทำงานภายใต้ทรัพยากร จำกัด ทักษะในการค้นหาความรู้เพิ่มเติม ทักษะในการทำงานในสภาพที่ทีมงาน มีความแตกต่างหลากหลาย ทักษะการทำงานในสภาพกดดัน ทักษะในการบันทึกผลงาน ทักษะในการ วิเคราะห์ผล และแลกเปลี่ยนข้อ วิเคราะห์กับเพื่อนร่วมทีม เป็นต้น

4. Review คือ การทบทวนการเรียนรู้ เป็นช่วงที่ทีมนักเรียนมีการทบทวนการเรียนรู้ โดยต้องทบทวน ว่างานหรือกิจกรรม หรือพฤติกรรมแต่ละตอนได้ให้บทเรียนอะไรบ้าง เอาทั้งขั้นตอน ที่เป็นความสำเร็จและความล้มเหลวมาทำความเข้าใจ และกำหนดวิธีทำงานใหม่ที่ถูกต้องเหมาะสม รวมทั้งเอาเหตุการณ์ระทึกใจ หรือเหตุการณ์ที่ภาคภูมิใจ ประทับใจ มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน ขั้นตอน นี้เป็นการการเรียนรู้แบบทบทวน ไตร่ตรอง (Reflection หรือ After Action Review)

5. Presentation คือ การนำเสนอหน้าชั้นเรียน เป็นขั้นตอนที่ให้การเรียนรู้ทักษะอีกชุดหนึ่ง ต่อเนื่อง กับขั้นตอน Review เป็นขั้นตอนที่ทำให้เกิดการทบทวนขั้นตอนของงานและการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นอย่างเข้มข้น แล้วเอามานำเสนอในรูปแบบที่เร้าใจ ให้อารมณ์และให้ความรู้ (ปัญญา) ทีมงานของนักเรียนอาจสร้างนวัตกรรม ในการนำเสนอก็ได้ โดยอาจเขียนเป็นรายงาน และนำเสนอเป็นการรายงานหน้าชั้น มี เพาเวอร์พอยท์ (PowerPoint) ประกอบ หรือจัดทำวีดิทัศน์นำเสนอ หรือนำเสนอเป็นละคร เป็นต้น

9. หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่ใช้ในการสร้าง/พัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอน

ในการพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญ นักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบฝึกการอ่านจับใจความสำคัญซ้ำพจนานุกรมได้ศึกษาหลักการแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

9.1 การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

แนวคิดของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) เป็นกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน สร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียน มุ่งให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ โดยมีครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก

ความสะดวกรวดเร็ว (Facilitator) สร้างแรงบันดาลใจ ให้คำปรึกษา ดูแล แนะนำ ทำหน้าที่เป็นโค้ชและพี่เลี้ยง (Coach & Mentor) แสวงหาเทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยความหมาย (Meaningful Learning) ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ได้ มีความเข้าใจในตนเองใช้สติปัญญา คิด วิเคราะห์ สร้างสรรค์ผลงานนวัตกรรมที่บ่งบอกถึงการมีสมรรถนะสำคัญในศตวรรษที่ 21 มีทักษะวิชาการ ทักษะชีวิต และทักษะวิชาชีพ บรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ตามระดับช่วงวัย

ความหมายของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) คือ การเรียนที่เน้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับการเรียนการสอน กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดขั้นสูง (Higher-Order Thinking) ด้วยการใช้การวิเคราะห์ สังเคราะห์และ ประเมินค่า ไม่เพียงแต่เป็นผู้ฟัง ผู้เรียนต้องอ่าน เขียน ตั้งคำถาม และถาม อภิปรายร่วมกัน ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง โดยต้องคำนึงถึงความรู้เดิมและความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้ผู้เรียนจะถูกเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้ไปสู่การมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้

ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

1) Active Learning ส่งเสริมการมีอิสระทางด้านความคิดและการกระทำของผู้เรียนการมี วิจารณ์ญาณ และการคิดสร้างสรรค์ ผู้เรียนจะมีโอกาส มีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริงและมีการใช้วิจารณ์ญาณในการคิดและตัดสินใจในการปฏิบัติกิจกรรมนั้น มุ่งสร้างให้ผู้เรียนเป็นผู้กำกับทิศทางการเรียนรู้ ค้นหาสไตส์การเรียนรู้ของตัวเอง สู่การเป็นผู้รู้คิด รู้ตัดสินใจด้วยตนเอง (Metacognition) เพราะฉะนั้น Active Learning จึงเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความคิดขั้นสูง (Higher order thinking) ในการมี วิจารณ์ญาณ การวิเคราะห์ การคิดแก้ปัญหา การประเมิน ตัดสินใจ และการสร้างสรรค์

2) Active Learning สนับสนุนส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือกันอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งความร่วมมือในการปฏิบัติงานกลุ่มจะนำไปสู่ความสำเร็จในภาพรวม

3) Active Learning ทำให้ผู้เรียนทุ่มเทในการเรียน จูงใจในการเรียน และทำให้ผู้เรียน แสดงออกถึงความรู้ความสามารถ เมื่อผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมอย่างกระตือรือร้น ใน สภาพแวดล้อม ที่เอื้ออำนวย ผ่านการใช้กิจกรรมที่ครูจัดเตรียมไว้ให้อย่างหลากหลาย ผู้เรียนเลือกเรียนรู้ กิจกรรมต่าง ๆ ตามความสนใจและความถนัดของตนเอง เกิดความรับผิดชอบและทุ่มเทเพื่อมุ่งสู่ความสำเร็จ

4) Active Learning ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่ก่อให้เกิดการพัฒนาเชิงบวกทั้งตัวผู้เรียน และตัวครู เป็นการปรับการเรียนเปลี่ยนการสอน ผู้เรียนจะมีโอกาสได้เลือกใช้ความถนัด ความสนใจ ความสามารถที่เป็นความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Different) สอดรับกับแนวคิดพหุปัญญา (Multiple Intelligence) เพื่อแสดงออกถึงตัวตนและศักยภาพของตัวเอง ส่วนครูผู้สอนต้องมีความตระหนักที่จะปรับเปลี่ยนบทบาท แสวงหาวิธีการ กิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อช่วยเสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน สิ่งเหล่านี้จะทำให้ครูเกิดทักษะในการสอนและมีความเชี่ยวชาญในบทบาท หน้าที่ ที่รับผิดชอบ เป็นการพัฒนา ตน พัฒนางาน และพัฒนาผู้เรียนไปพร้อมกัน

ลักษณะของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

ลักษณะของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก มีดังนี้

- 1) เป็นการพัฒนาศักยภาพการคิด การแก้ปัญหา และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้
 - 2) ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดระบบการเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้โดยมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน
- ในรูปแบบของความร่วมมือมากกว่าการแข่งขัน
3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้สูงสุด

- 4) เป็นกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนบูรณาการข้อมูล ข่าวสาร สารสนเทศ สู่ทักษะการคิดวิเคราะห์และประเมินค่า
- 5) ผู้เรียนได้เรียนรู้ความมีวินัยในการทำงานร่วมกับผู้อื่น
- 6) ความรู้เกิดจากประสบการณ์และการสรุปของผู้เรียน
- 7) ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเอง

ทฤษฎีการเรียนรู้จากการลงมือทำจริงของจอห์น ดิวอี้ (John Dewey)

เป็นทฤษฎีการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการกระทำในสถานการณ์จริง โดยการศึกษาสิ่งต่างๆ ตามปรัชญาของจอห์น ดิวอี้ นั้น จะต้องนำไปสู่ความเจริญงอกงามทั้งด้านสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ จิตใจ และสังคม

การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติจริงนั้น ในทุกขั้นตอน ผู้เรียนจะได้ฝึกตั้งคำถาม เกิดข้อสงสัย จินตนาการและคิดวิเคราะห์ถึงเหตุและผลที่เกิดขึ้น เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เผชิญสถานการณ์จริงที่อาจเต็มไปด้วยอุปสรรค รวมทั้งฝึกแก้ไขปัญหาด้วยตนเองโรงเรียนได้นำทฤษฎีการเรียนรู้จากการลงมือทำจริงมาปรับใช้ โดยการออกแบบหลักสูตรการ "เรียนให้เห็น พิสูจน์ ให้รู้ ตัดสินใจให้เป็น" อันเป็นการสร้างประสบการณ์ในการเรียนรู้จากผลที่เกิดขึ้นโดยเป็นไปตามธรรมชาติ รวมทั้งเรียนรู้ข้อผิดพลาดและความสำเร็จต่างๆ ในรูปแบบการเรียนการสอนทั้งใน

แนวคิดทฤษฎีนวัตกรรม

ทฤษฎีการเรียนรู้จากการลงมือทำจริงของจอห์น ดิวอี้ (John Dewey) เป็นทฤษฎีการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการกระทำในสถานการณ์จริง โดยการศึกษาสิ่งต่างๆ ตามปรัชญาของจอห์น ดิวอี้ นั้น จะต้องนำไปสู่ความเจริญงอกงามทั้งด้านสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ จิตใจ และสังคมการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติจริงนั้น ในทุกขั้นตอน ผู้เรียนจะได้ฝึกตั้งคำถาม เกิดข้อสงสัย จินตนาการและคิดวิเคราะห์ถึงเหตุและผลที่เกิดขึ้น เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เผชิญสถานการณ์จริงที่อาจเต็มไปด้วยอุปสรรค รวมทั้งฝึกแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง

กระบวนการแห่งการสร้างนวัตกรรม

กระบวนการสร้างหรือการพัฒนาวัตกรมนั้นเป็นการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ อย่างเป็นระบบ เพื่อให้ความคิดเหล่านั้นพัฒนาเป็นนวัตกรรม การพัฒนาวัตกรมนักมีการเริ่มต้น จากปัญหาภายในองค์กร และเกิดการคิดค้นหาวิธีการใหม่ ๆ มาช่วยในการแก้ไขปัญหา การสร้าง หรือพัฒนาวัตกรมนแบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน (เกียรติพงษ์ อุดมธนะธีระ, 2561) ดังต่อไปนี้

- 1) การรับรู้ถึงโอกาส การศึกษารวบรวมเอกสารแนวคิดหลักการ เพื่อค้นหาปัญหา สำนวว่ามีพัฒนาเรื่องที่น่าสนใจไว้อย่างไร มีใครที่เคยประสบปัญหาเรื่องนี้มาก่อนหรือไม่ เขามีแนวทางในการแก้ไขปัญหาอย่างไร เพื่อหากรอบแนวคิดหรือแนวทางที่จะนำมา แก้ปัญหาของตนเองต่อไป อาจทำได้โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การแสวงหาแนวคิด หลักการ การศึกษาเอกสารงานวิจัย และประสบการณ์ของผู้เกี่ยวข้อง

- 2) การพัฒนาแนวคิด คือ การเลือกกรอบแนวคิดมาทำการวางแผนสร้างนวัตกรรม โดยพิจารณาเลือกจากลักษณะของนวัตกรรมการเรียนรู้ที่ดี เช่น มีการเรียนรู้ตรงกับความต้องการ และความจำเป็น น่าเชื่อถือ และเป็นไปได้สูงที่จะสามารถแก้ปัญหาและพัฒนาต่อยอดได้ มีแนวคิด หรือหลักการทางวิชาการรองรับจนน่าเชื่อถือ สามารถนำไปใช้ได้จริง ใช้ง่าย สะดวกต่อการใช้และการพัฒนาต่อไป และมีผลการพิสูจน์ว่าใช้ได้ สถานการณ์จริงสามารถแก้ปัญหาได้อย่างน่าพอใจ

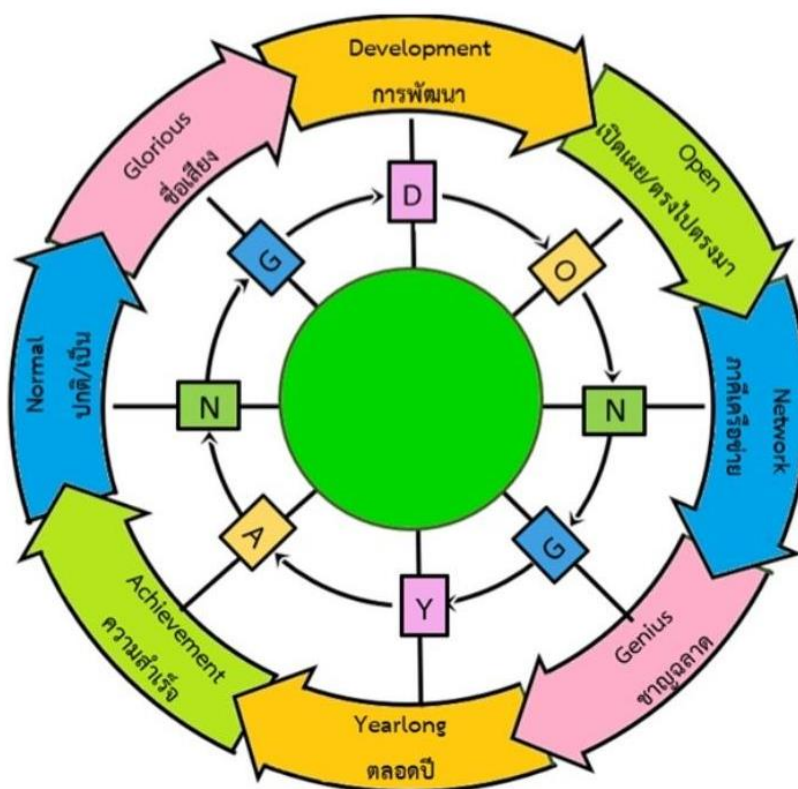
3) การแก้ไข้ปัญหา คือ การสร้างหรือพัฒนานวัตกรรมเพื่อให้สามารถนำมาแก้ไข้ปัญหา ที่มีจะสร้าง และดำเนินการตามขั้นตอน เช่น วิเคราะห์จุดประสงค์ กำหนดและออกแบบ ลงมือทำ ตรวจสอบคุณภาพ ทดลองใช้ระยะสั้นเพื่อปรับปรุง และนำไปใช้เพื่อแก้ไข้ปัญหาหรือการพัฒนาการเรียนรู้

4) การพัฒนาต้นแบบ คือ การหาประสิทธิภาพของนวัตกรรมเพื่อพิสูจน์ว่านวัตกรรม ที่สร้างมานั้น สามารถนำมาใช้ได้ผลตามที่ต้องการหรือไม่ มีการทำได้หลายวิธี เช่น การตรวจสอบ โดยผู้เชี่ยวชาญ การบรรยายคุณภาพ การหาประสิทธิภาพของนวัตกรรมและการประเมินผล

5) การแก้ไข้จุดบกพร่อง คือ การปรับปรุงนวัตกรรมที่สร้างขึ้น นำความคิดเห็นหรือ ข้อเสนอแนะมา ปรับปรุงนวัตกรรมให้มีคุณภาพเหมาะสมที่จะนำไปใช้ได้มากขึ้น หาค่าประสิทธิภาพ โดยการให้ผู้เชี่ยวชาญช่วย ตรวจสอบ และการบรรยายคุณภาพ กับผู้เรียนกลุ่มเล็กจะทำให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนและเป็นรายละเอียดที่จะปรับปรุง นวัตกรรมได้ง่ายขึ้น

10.กระบวนการนำนวัตกรรมไปใช้

การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญของผู้เรียน มีการ เชื่อมโยงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดังนี้

จากแผนภาพผู้จัดทำได้ดำเนินการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญของผู้เรียน มา บูรณาการสู่หลักของการจัดการเรียนรู้โดยผู้จัดทำแบ่งเนื้อหาการเรียนออกเป็นหน่วยการเรียนรู้ ตามความ เหมาะสม

โดยใช้แบบฝึกทักษะให้นักเรียนเรียนรู้และลงมือปฏิบัติจริง มีการพัฒนาแบบฝึกอย่างหลากหลายให้เข้ากับนักเรียน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยภาคีเครือข่ายนักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจและเกิดทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นและประสบความสำเร็จชนะเลิศในการแข่งขันทักษะวิชาการทางด้านภาษาไทยสร้างชื่อเสียงให้กับโรงเรียนและชุมชน

11. ผลที่เกิดขึ้นกับกลุ่มเป้าหมาย

จากผลการใช้นวัตกรรมการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ จากวัตถุประสงค์การพัฒนานวัตกรรม สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

การหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ พิจารณาจากการหาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีคุณภาพในการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน และการหาคุณภาพของแบบฝึกการอ่านการเขียน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า แบบฝึกทักษะการอ่าน ที่พัฒนาขึ้นส่งผลให้ทักษะการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านบัวยาง ปีการศึกษา 2567 ได้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ จากผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างทักษะการอ่าน ก่อนเรียน และหลังเรียน พบว่าคะแนนเฉลี่ยการอ่าน หลังเรียนของผู้เรียน มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียน อีกทั้งนักเรียนยังมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับมากที่สุด และคาดหวังว่าจะมีการต่อยอดพัฒนาไปสู่การจัดการเรียนรู้เรื่องอื่นๆต่อไป

12. บทเรียนที่ได้รับ

นวัตกรรมเรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบฝึกการอ่านจับใจความสำคัญ เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาทักษะด้านการอ่าน การคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ นำความรู้จากการอ่านไปใช้ในการทำแบบทดสอบ การเรียนวิชาต่างๆนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ฝึกอ่านทุกวันส่งผลให้มีนิสัยรักการอ่าน ใฝ่เรียนรู้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น พัฒนาผู้เรียนให้มีความกล้าคิดกล้าแสดงออก กล้าแสดงความคิดเห็น มีปฏิสัมพันธ์อันดีกับผู้เรียนด้วยกัน และเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน การทำกิจกรรม ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง

13. เงื่อนไขความสำเร็จ

1) ความมุ่งมั่นของครูมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จของการจัดการนวัตกรรม การสนับสนุนจากผู้บริหาร ผู้นำด้านนวัตกรรมเข้ามาพัฒนาการศึกษา ความมุ่งมั่นของครูทุกคนในทุกระดับถือเป็นรากฐานของกระบวนการสร้างสรรค์นวัตกรรม ความมุ่งมั่นดังกล่าวช่วยให้มั่นใจได้ว่านวัตกรรมที่เกิดขึ้น

2) นักเรียนให้ความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้ มีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติจริงทุกขั้นตอน จนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีปฏิสัมพันธ์ ได้เรียนรู้ร่วมกัน ได้แลกเปลี่ยนข้อมูล ความรู้ ความคิดและประสบการณ์ ร่วมกันให้มากที่สุด อันจะส่งผลให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในการเรียนรู้ต่อไป

ลงชื่อ.....ผู้สร้างและพัฒนานวัตกรรม

(นางมนัสนันท์ บึงทอง)

ตำแหน่ง ครู คศ.3

ลงชื่อ.....ผู้รับรอง

(นายไวยวิทย์ บุญคำ)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านดงยาง

14. ภาพกิจกรรม

การจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความสำคัญ โดยใช้แบบฝึกการอ่านจับใจความสำคัญ

ภาพกิจกรรมการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความสำคัญ โดยใช้แบบฝึกการอ่านจับใจความสำคัญ

15.ภาคผนวก

แบบสอบถามความพึงพอใจ

ต่อการจัดการเรียนรู้การพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญ
 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนบ้านดงยาง

คำชี้แจง

ให้นักเรียนแสดงความพึงพอใจโดยอ่านข้อความตารางด้านซ้ายเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการอ่านจับใจความสำคัญ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบฝึกการอ่านจับใจความสำคัญ เพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับความพึงพอใจด้านขวาตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด ความหมายของระดับความคิดเห็น

คะแนน	5	หมายถึง	พึงพอใจในระดับมากที่สุด
คะแนน	4	หมายถึง	พึงพอใจในระดับมาก
คะแนน	3	หมายถึง	พึงพอใจในระดับปานกลาง
คะแนน	2	หมายถึง	พึงพอใจในระดับน้อย
คะแนน	1	หมายถึง	พึงพอใจในระดับน้อยที่สุด

รายการประเมิน	ระดับคะแนน				
	5	4	3	2	1
1. นักเรียนได้รับความรู้จากเรื่องการอ่าน					
2. เกิดการเรียนรู้อย่างสนุกสนานไม่รู้สึกเบื่อในการเรียนรู้					
3. เกิดการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนด้วยกันในห้องเรียน					
4. แบบฝึกทักษะมีรูปแบบที่น่าสนใจ อุปกรณ์สีสันสวยงาม					
5. แบบฝึกสอดคล้องกับหัวข้อการเรียน					
6. แบบฝึกมีขั้นตอนในการเรียนรู้เข้าใจได้ง่าย					
7. ใช้ระยะเวลาเหมาะสมต่อการจัดการเรียนรู้					
8. แบบฝึกเป็นเทคนิคที่ช่วยกระตุ้นความสนใจในการเรียนรู้ของนักเรียนในห้องเรียน					
9. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของครู					
10. ต้องการให้มีการจัดการเรียนการสอนวิธีนี้ในเนื้อหาอื่นๆต่อไป					

แบบประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (A)

ที่	ชื่อ-สกุล	รายการประเมิน									คะแนนรวม (9)	ระดับ คุณภาพ
		มีวินัย			ใฝ่เรียนรู้			มุ่งมั่นในการทำงาน				
		3	2	1	3	2	1	3	2	1		
1												
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												
11												
12												
13												
14												
15												
16												
17												
18												
19												
20												

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

